

פרוטוקול מס' 15/ד

מישיבת ועדת-הכנסת ביום של ישי, כ"ד
בשבת תשט"ו (18.1.1955) בשעה 9.00

נ ר כ ח ד: ב. מינץ - סגן יו"ר הכנסת.
י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת.

חברי הוועדה:

ד. בר-רב-האי - היו"ר
ב. אזניה
ע. איכילוב
ב. אידלסון
ש. נבה
ז. בן-יעקב
א. ברמן
ש. גרידי
מ. וילבר
סאלח חסן ח'ניפס
ק. כהנא
ע. מימון
מ. נורוק
א. רוזאל-נאור
ר. פלדמן
א. פרי
ר. צברי
ב. קפאן
י. רפאל

מוזמנים:

השר ז. ארן
צ. זינדר - משרות השידור
ח. גבתון " " (לסעיף ב')
מ. רוזטי - מזכיר הכנסת, " "

ח ט ר ד: סיף אדין אלזועבי
י. הררי
א. טטופ
א. כלפון

א. סדר-היום: שאלת נושא חדש שנתעוררה בווע'
החוקה בדיון בחוק הבחירות -
אחוז החסימה

2 - עמ'

ב. המשך הברור בשאלת השידורים
מ"קול ישראל"

3 - "

ג. ערעורה של סיעת מק"י על החלטת
היו"ר והסגנים בענין הצה לטה"י
דחופה - הסכם תורקיה-עירק

10 - "

א. שאלת נושא חדש שנתעוררה בוועדת החוקה בשעת דיון בחוק הבחירות -
ענין אחוז החסימה;

היו"ר ד. בר-רב-האי:
בשבוע שעבר דחינו את ההצבעה בענין זה לישיבה
היום. עברתי על הפרוטוקול ולא נראה לי שהובעה
דעה שזה אינו נושא חדש. אבל אני מעמיד את השאלה להצבעה.

ע. איכילוב:
דבריו האחרונים של היושב-ראש אינם מושלמים.
הדיון טרם נתקיים בשאלה זו. אני ביקשתי לדחות
את הדיון בהתחשב עם העובדה שהזמנו אורחים לישיבה; למחרת גם כן ביקשתי
לדחות, משום שלא הייתי מוכן לדיון.

אני מציע לשאול את היו"ר ועדת החוקה, אם ניתן
לדחות את ההכרעה בשאלה זו לשבוע נוסף, מבלי לפגוע בלוח התאריכים שנקבע.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
לוח הזמנים מתחיל לפעול החל מה-25 בחודש זה.
ההחלטה בסעיף זה אינה מעכבת, בין שזה נושא
חדש ~~שאנו~~ נושא חדש. הסעיף הזה מתחיל לפעול ולהיות אקטואלי רק לאחר
הבחירות.

אני מציע 2 דברים: ראשית, נקבל החלטה בשאלה
זו, גם אם חבר-הכנסת איכילוב טוען שהוויכוח לא הושלם. השתתפו בדיון
הזה לא מעט אנשים ולא נשמעו כל דעות סותרות.

שנית, אני מציע לשחרר את חוק הבחירות, שיובא
לקריאה שניה על-ידי ועדת החוקה, מן החובה להיות מונח על שולחן הכנסת
24 שעות לפני הקריאה השנייה.

ע. איכילוב:
אני מציע שנחליט גם שבמקרה שהממשלה תביא תיקון
נוסף לחוק הבחירות, בענין אחוז החסימה, ישוחרר
התיקון הזה מחובת ה-24 שעות; כלומר, הדיון בקריאה ראשונה יוכל להתקיים
גם לפני תום 48 שעות מאז הונח על שולחן הכנסת.

אני מבקש לציין כאן שלא אמרתי מילה לעצם הענין.

ה ר ח ל ט

א. ההצעה בענין אחוז החסימה היא נושא חדש;

ב. לשחרר את חוק הבחירות לכנסת, תשט"ו - 1955,
שיובא על-ידי ועדת החוקה, חוק ומשפט לקריאה
שניה, מחובת "24 שעות".

ג. במקרה שיובא לכנסת תיקון לחוק בענין אחוז החסימה,
ישוחרר התיקון הזה מן החובה להיות מונח על שולחן
הכנסת 48 שעות לפני הקריאה הראשונה.

ב. המשך הברור בשאלת השידורים על הכנסת "קול ישראל":

ס. נורוק: עלי לקבוע שיש איפה ואיפה ביחסו של "קול ישראל לחברי-הכנסת. יש כמה וכמה נואמים שם יודעי-הכל, ואילו אחרים מן הסיעות הקטנות, אינם מזכרים כלל. אפילו עתון ממפלגה מתנגדת מזכיר את כל הנואמים ואומר שגם חבר-כנסת זה או אחר דיבר. ואילו ב"קול ישראל" שםם לא ייזכר ולא ייפקד.

חבר-הכנסת איכילוב כבר הזכיר כאן את ענין חבר-הכנסת רוזנברג ועמד על כך שלא נהגו באוביקטיביות הדרושה בענין זה. "קול ישראל" זה מוסד ממשלתי. המדינה היא שלנו - היא שייכת לכל ישראל.

אני מציע להקדיש יותר זמן לדו"ח על הכנסת וועדותיה. אפשר לעשות זאת על חשבון המוזיקה לרקודים - להמעיט בה ולהוסיף לשידורים על הכנסת.

א. ברמן: האם יור הוועדה הזמין את השר המתאים?

היור ד. בר-דב-האי: השר הזמין והוא אף קיבל העתק מלא של הפרוטוקול של הישיבה שבה התחלנו לדון בשאלה זו.

א. ברמן: אין זו הפעם הראשונה שאנחנו מתאוננים על יחסו של "קול ישראל" ובמיוחד על המדור "הכנסת וועדותיה". אבל מה שמתרחש בזמן האחרון עובר כבר כל גבול.

בפעם הקודמת שמענו מפי חבר-הכנסת איכילוב, שאינו נמנה על מפלגות השמאל, ואינו שייך למפלגה אופוזיציונית, דברים חמורים מאד על "קול ישראל". שמענו שיש זלזול בסיעות הקטנות ובכלל בסיעות, פרט לסיעה אחת; שמענו על חד-צדיות, חוסר אוביקטיביות וחוסר דיוק; שמענו על יחס בלתי-מוסרי, בלתי-הוגן. זה לקסיקון סקיף ביותר. ובכל זאת אין הוא ממצה את היחס לסיעה הקומוניסטית, שאין היא נמנית על הסיעות הקטנות ביותר בכנסת (? חברים). המדור הזה מחרים לגמרי את הסיעה הקומוניסטית. ולזאת אתם קוראים דמוקרטיה. השרים והממשלה חוזרים ומצהירים על דמוקרטיה.

אני יכול להרבות בדוגמאות על היחס הדמוקרטי של "קול ישראל". רשמתי כמה וכמה דברים. אזכיר רק כמה מהם. הנה, ביום האחרון שהוקדש להצעות לסדר-היום, הזכירו ברדיו את הצעתו של חבר הכנסת כלפון על סטיפנדיות (3 פעמים), דיברו על פיטורין בבית-חרושת אחד ועל סכסוך בבית-חרושת אחר. אבל את ענין הלנת השכר, שאנחנו העלינו לא הזכירו כלל. יש כאן השקפה והעלמה מוחלטת של כל ההצעות והעניינים המובאים על-ידינו. הדבר הזה קשור במדיניות הכללית של "קול ישראל". כאשר קתקיימה הפגנה גדולה בתל-אביב נגד זיון גרמניה, לא הוזכר כלל הדבר הזה ב"קול ישראל". ואילו לדברי הפרשנות של זאב לקר, שהם אנטי-לאומיים ונוגדים את עמדת רוב העם בישראל יש מקום ויש זמן.

אינני רוצה להפריז, אבל אני חאה כאן תופעה של היסטריה אנטי-קומוניסטית, של שגעון מקארטיסטי. אין כאן ענין של פניה, אלא דרישה. אנחנו אזרחים לכל האזרחים במדינה והננו משלמים מסים כמו כולם. יש לנו זכות לדרוש מן המדור הזה יחס הוגן ולא יחס של חרם.

סאלח חסן ח'ניפס: בדצוני להעיר כמה הערות בקשר לקריינים בתכנית הערבית. לעתים אין הם מדייקים ומדברים על מנהיג מצרי ומקשים אותו עם הצהרה שנמסרה בדבת-עמון. או שהם אומרים שוועדת שניתת הנשק הסורית-ישראלית נתכנסה בראש-הצוקה בשעה שהמקום הוא ראש-פינה. הדברים יכולים להתפרש שלא כהלכה ולהיות מנוצלים על-ידי אויבינו. אנו רוצים לשמוע עובדות כפי שהן ולא דברים כאלה שישמשו נושא לביקורת.

ב. אידלסון:

אינני מבינה את ההתרגשות הגדולה בדבריו של חבר-הכנסת ברמן התובע יחס קטוקרטי מ"קול ישראל". לפי דבריו מתקבל ש"קול ישראל" חייב למסור את כל דברי ההשמעה והעלבונום שמפלגות השמאל הקיצוניות משמיעות בכנסת מדי פעם בפעם. אינני יודעת איפה קיימת דמוקרטיה כזאת. על-כל-פנים באותן הארצות שחבר-הכנסת ברמן חושב שהוא מייצג אותן אין דמוקרטיה כזאת.

אני שומעת את הרדיו לעתים רחוקות, אבל כאשר אני שומעת, אני מתמרמרת על שמשמעים קטעים המכילים דברי השמעה. הדבר הזה אינו מחנך את ציבור השומעים.

יש דברים שגורמים נזק למדינה בפרסומם, כי הם מסלפים לעתים את דמיתה של המדינה.

יש לבדוק בדיקה דצינית את כל מה שיש לפרסם ב"קול ישראל". אין זה ענין של פקיד, זה או אחר, אלא תפקידם של האחראיים לבדוק את הדבר הזה.

לא הייתי אומרת שיש כאן קיפוח, אלא להיפך. במידה שאני מאזינה לשידורים, אני רואה שאין מייצגים במידה מספקת את המפלגה הגדולה. בנותנים קטעים בוודים מנאומי חבריה, ואין הדבר הזה מספיק. אינני דורשת מפתח, אבל אינני חושבת שיש הפליה לטובת המפלגה הזאת. לעתים קרובות יש הפליה לרעה. אילו ניתנה אפשרות לבדוק את הדברים ששודרו ב"קול ישראל", אפשר היה להוכיח בדבר.

יסלחו לי החברים אם אומר דבר אחד: יש טשטוש של הדפעות הנשים בכנסת, עד כדי כך שמסלפים את דבריהן. הישג גדול הוא למדינה שהגענו למספר גדול כזה של נשים בכנסת - ואין להתעלם מעובדה זו.

צריכה להיות רפורטז'ה מקיפה על עבודת הכנסת, ויש להקדיש לדברים זמן מתאים.

א. פרי:

השאלה העיקרית היא: כיצד רואה את עצמו "קול ישראל" וכיצד אנחנו רואים אותו. האם זה מוסד מסלתי או מסלכתי. נראה לי שיש כאן מכשיר מסלתי, וגם אם אין הדבר ברור עדיין, הרי זאת המגמה. בכנסת ניתנת אפשרות לביטוי חפשי לכל הסייעות, אבל נראה לי ש"קול ישראל" אינו מסקר את הדבר בשידוריו. הוא עושה תמצית מן הדברים, בדרך המסייעת בידי הממשלה ולפעמים, לעתים קרובות, משרת רק את אחת הסייעות בממשלה.

אינני חושב ש"קול ישראל" צריך לשמש מוסד מצנזר, שיצנזר את דברי חברי-הכנסת לפי הערכה פוליטית מסוימת. "קול ישראל" צריך למסור את הדברים באופן הוגן ואובייקטיבי. הוא צריך למסור את כל שלל הגוונים שבכנסת. הוא חייב לתת ביטוי לכל הסייעות במסגרת הזמן המצומצם העומד לרשותו.

אני מתרשם שבזמן האחרון עושה "קול ישראל" את ההיפך מזה. אינני רוצה להאשים אותו כאן בהאשמות טוטליות. אבל אני רואה כאן מגמה אחרת. כאשר אני מקשיב לציטוט של דברי הנואמים, אני מקבל את הרושם שמצטטים חלק מדברי הנואם, על-מנת לאפשר לשר להשיב, ולא כדי שהציבור יידע את דעתו של חבר-כנסת אחר.

לפעמים אני נתקל בהשמטות, ונראה לי שהן מכוונות. למשל, הצעתו של חבר-הכנסת בסתוני בדבר אחוד המשפחות לא הוזכרה כלל. לפעמים יש ענין של שגגה. אבל אני רואה שיש כאן השמטות מכוונות.

זאת ועוד. אינני יודע אם יש כאן שיטה, אבל נראה לי ש"קול ישראל" נוהג לצטט את הנואם הראשון מסורה של נואמים המדברים באותו נושא, מאותה סיעה. אינני מוכן לפסוק בענין זה; אם יש כאן שיטה, אם הדבר הזה נהוג לגבי כל הסייעות, זה ענין אחר. הייתי רוצה ש"קול ישראל" יקבע שיטה בענין זה. אם זה כלל - הוא צריך לחול על הכל. לא ייתכן שמסייעה אחת ישפיעו דברי גואם אחד, ומסייעה שניה דבריהם של 3 נואמים.

המשך הברור בשאלת
השידורים ב"קול ישראל".

א. פרי: אינני רוצה להרשיע את "קול ישראל" הרשעה סוטאלית. אבל הייתי רוצה ש"קול ישראל" יהיה מכשיר ממלכתי ולא מכשיר של הממשלה, כדי שישקף את דעותיהן של כל הסייעות בלי צנזורה ובלי בופן משלו.

י. רפאל: "קול ישראל" היה נוהג פעם לכנס אספות מאזינים ולשמוע את חוות-דעתם. נראה לי שהנוהג הזה פסק זה זמן רב, והיה הצוי לחדש אותו. יש בציבור ביקורת רבה על התכניות החד-גווניות של הרדיו. ניתנת לנו הזדמנות לרונן בשאלה שב בשעת הדיון בתקציב ראש השטשלה. כדאי לשים לב למה שאומר העם.

עכשו לענין הברור. המצב אצלנו הוא כזה שיש לנו רק תחנת שידור אחת. יש ארצות גדולות שיש להן כמה וכמה תחנות שידור פרטיות או של חברות או איגודים. אצלנו אסור הדבר הזה וקיימת רק תחנה אחת. הדבר הזה מחייב גישה מיוחדת. אינני מקבל את דבריה של חברת-הכנסת אידלסון שאין להשמיע דברים המזיקים למדינה. כל זמן שמותר לפרסם את הדברים האלה בעתונות באופן חפשי, ולהדביק מודעות הכוללות דברים אלה ולהשמיע אותם באספות - אין לקבוע את הכלל הזה שעליו מדברת חברת-הכנסת אידלסון. מדינת ישראל בחרה בשיטה של חופש, ואין החופש ניתן לחצאין. העובדה ש"קול ישראל" הוא מכשיר יחיד במינו במדינה, מחייבת אותו להיות אוניקסיבי. לכל חבר-כנסת הזכות שבוחריו יידעו על אמתו באמצעות הרדיו, כשם שיש לו הזכות שידעו על-כך באמצעות העתון. אם עתון אחד אינו רוצה לפרסם את דבריו - יש לו עתון משלו. אבל רדיו אין לו משלו.

דמוקרטיה זה דבר יקר מאד וצריך לשמור עליה. נדמה לי שאין צורך לאמר לאחראיים לענין זה שיש לקיימים גדולים, אם להתבטא באופן עדין ביחס לדברים האלה. קיימת הפליה. אינני יודע אם היא מכוונת; לא הייתי אומר שהשר או הסנהל בותחן הוראות לערוך את החדשות או את המדור הזה מבלי לפרסם את דבריו של פלוני או דוקא עם דבריו של אלמוני. אבל קיימת דיספרופורציה בדברים.

הרדיו צריך נראש וראשונה להביא את דעת הממשלה והוא עושה את זה בצורה בולטת. אבל הוא צריך להביא לידי ביטוי גם את דעת המתנגדים. היחס הזה אינו קיים רק למפלגות אופוזיציונית, אלא גם למפלגות היושבות בממשלה. יש כאן מקום לקובלנה, ואף שמעתי ששרים מתאוננים על-כך.

אינני אומר שצריך להאשים מישהו או להאנישו. אני אומר רק שצריך לתקן את הליקויים. אני אינני שומע רדיו, אבל יש דעת-קהל ויש להתחשב בה. יש המתלוננים שהרדיו מחרים סיעות וחברי-כנסת. לא הייתי משתמש במלה כזאת, אבל הוא מעלים דברים. אני מבקש מאת האחראים לרדיו לשים לב לדברים האלה, כדי שיהיה תכנון מתאים ולא תהיינה טענות.

ע. סימון: אינני יודעת מה תהיינה המסקנות של שיחה כזאת. אך אינני יכולה שלא להביע את השתוממותי על דבריו של חבר-הכנסת איכילוב, כאשר הוא מגן על הדמוקרטיה. בושתי לשמוע את הדברים האלה מפיו.

הוא הדין לגבי דבריו של חבר-הכנסת רפאל על הדמוקרטיה. כל המיעוטים דוגלים בדמוקרטיה, עד אשר הם מגיעים לשלטון - ואינני מאחלת להם זאת. נציגי הסיעות האלו טוענים שהרדיו הוא מכשיר ממשלתי ואינו משקף את הדיונים בכנסת. לדעתי יש לאסור על "קול ישראל" לפרסם דברים הנאמרים על-ידי נציגי מק"י. אין להשמיע דברי השמצה על המדינה. אני גם אינני מבינה מדוע לא מורידים מעל במת הכנסת אדם העוסד ומשמיץ את המדינה.

אם סרשיים לפרסם כל מיני דברי השמצה בעתונות אין זאת אומרת שגם הדיון צריך לשרוד אותם. השידור הוא מכשיר מחנך ועליו לשרוד רק דברי אמת ואהבה לעם ולמולדת. אסור שישמע ברדיו דבר שיש בו שמץ של השמצה. שומעים את השידורים ילדים ובני-נוער והם קולטים את הדברים.

אילו היינו מסקים מסקנות מדיון זה, הייתי מציע שכל דבר שיש בו דברי השמצה על עם או ישראל ישרוד ברדיו. כך צריך לנהוג מסודר ממסלתי וברוך זו לשמור על כבודו וכבוד העם כולו.

ש. בנה:

במוסד כמו שירות השידור תמיד חסר קריטריון אובייקטיבי נכון. אובייקטיביות זה מושג רלטיבי. בשביל אחד זה אובייקטיבי ובשביל השני זה סובייקטיבי. אנו מדברים כאן על הליקויים ושוכחים שחלו גם שינויים לטובה.

אני יכול להביע דעה על ענין זה לא כמאזין קבוע, אבל במידה שאני מאזין, אני רואה שחלו שינויים לטובה. אין זאת אומרת שאנו לא צריכים לדבר על הליקויים.

קודם כל אדבר על אופן מסירת הידיעות. בדרך-כלל איננו שומעים ידיעות, אלא דעות על הידיעות. לעתים הקומנטר על הנעשה בכנסת הוא יותר ארוך וגודל יותר זמן מאשר השידורים מן הכנסת עצמה - אני מדבר על הסדר הכנסת וועדותיה. אקח דוגמא אחת הנוגעת לי. בזמן האחרון נתקיים דיון על מדיניות חוץ. סיעתי חשבה לנכון שאני אהיה הדבר שלה בדיון זה. הנאום עצמו לא חשוב כל-כך. אבל העליתי בו בעיה אחת שעמד עליה. טענו שאנחנו מתנגדים לקשירת קשרים עם סין העממית. בנאומי הכשתי את הדבר הזה. והבה, בדו"ח שנמסר בסדר הזה לא הוזכרנו כלל, כאילו לא היינו קיימים. אני מציע לקצץ במקצת בדברי הפרשנות והערכה של סר קנר, האחראי למדור זה. מוטב שלא יעיר הערות. כל זמן שיעיר הערות יימצאו חברי-כנסת שלא יהיו מרוצים מהערותיו.

זאת ועוד. אין לי כל סינה כלפי אדם אחד דוקא, אבל הנה קרה ששמעתי נאום של חבר-הכנסת לבנה, ששודר כמעט במלואו. כלומר, הביאו סרי פעם בפעם - נאדחה תכנית מסובן - קטעים מנאום שנגעו בבעיות שונות, ולעומתם את דברי התשובה. עוד חברי-כנסת דיברו על אותם הנושאים, אבל תמיד ציטטו רק את נאום של חבר-הכנסת לבנה. הדבר הזה אינו יכול להיות נתון לשיפוטו של סר קנר.

עלי גם להזכיר כי מפרסמים ידיעות על אספות שמתקיימות, ומעניין שהידיעות הן בדרך-כלל על אספות מטעם מפא"י. עוד מפלגות סקיימות אספות ובהן נואמים אף שרים - עליהן אין מוסרים ידיעות.

אני מצטרף להצעתו של חבר-הכנסת רפאל בדבר הוועדה הציבורית שתחווה דעה על התכניות.

יודע שאם אומרים שבדברי הפרשנות חייבים להיות אובייקטיביים, קל לאמר זאת, אך לא כל-כך קל לנהוג כך. על-כן מוטב לקצר בהערות ופירושים ועל-ידי כך להגיע למקסימום של אובייקטיביות.

ד. צנרי:

דונה כאן על זה שהגישה של שירות השידור צריכה להיות אובייקטיבית. נכון. אבל למלה אובייקטיביות ניתנים פירושים בהתאם לדעתו של כל מפרש ומפרש.

לדעתי, צריך להיות ניפוי של הדברים המשודרים ברדיו. כאשר חבר-כנסת מדבר מעל במת הכנסת ומשתמש בניטויים פוגעים מבקש ממנו יו"ר הכנסת לחזור מדבריו. כך גם ברדיו - יש לבדוק את הדברים ולבחון מה מותר ומה אסור לשרוד ולפרסם.

ר. צברי:

כבר אמרו כאן שהרדיו הוא מכשיר מחנך. שומעים אותו ומאזינים לו ילדים, בני-נוער ומבוגרים שזה מקרוב באו ואינם מכירים את חנאי הארץ. הללו מוכנים לקלוט כל מה שנאמר להם. על-כן דרושה צנזורה גם לגבי העתונות קיימת צנזורה. יש לעתים שאין לאמר דברים מסוימים משום שהם עלולים להזיק למדינה.

נראה לי שאין מקדישים מספיק זמן בשידור על הכנסת, כדי להסביר מה שנעשה בוועדות. אנשים אינם יודעים מה נעשה בוועדות. אנו יודעים שהוועדות יושבות ודנות בעיות רציניות וחמורות. יש להביא זאת לידיעת הקהל, כדי שלא יחשוב שאיננו עושים דבר שלבד פרט לישיבה בסזנון. נזדמנתי לא מזמן להרצאה וביקשתי למסור פרטים על עבודת הוועדות, כי לא ידוע להם דבר על הנעשה בשטח זה. יש למסור פרטים על הבעיות הנדונות בוועדות וייתכן שאפשר גם למסור תמצית קצרה של הדיונים.

ש. גריני:

אני מבין שנצטרך לסכם דיון זה. אני מצטער רק שהמוזמנים לישיבה זו הכבידו עלינו בזה שקיצרו יתר על המידה בדברי הפתיחה שלהם.

אני מבקש לדעת: מה היא מטרת עבודתם? האם הם מבצעים פעולה כדי להגיע למטרה מסוימת שמישהו התווה להם? התכנית על הכנסת היא ודאי חלק ממערכת שלימה של שידורים. מה המטרה בכל השטחים, ולא בק בשטח של הכנסת? האם קיבלו הוראה לנהוג באובייקטיביות? או שמא קיבלו הוראה להסביר לציבור את דרכי השלטון?

מי האיש שהוסמך לסכם ולפרש את הישגות מן הכנסת במדור "הכנסת וועדותיה"?

לא הוסבר לנו היטב ענין הזמן המצומצם העומד

לרשותם.

אם רוצים להביא ידיעות-אמת לציבור אפשר לעשות זאת על-ידי הצגתן מול דברי השקר. העתונות מפרסמת את כל הדברים האלה. שירות השידור אינו יכול להסתיר את מה שנאמר בכנסת. העתונות בין-כך מפרסמת את הדברים ואם הרדיו מעלים אותם, יכול הציבור בצדק לחשוב שמסתירים דברי-אמת.

על-כן אני מציע: א. לברר אם המטרה היא להגיע לאובייקטיביות בשידורים; ב. שידיעות מן הכנסת יימסרו אך ורק על-ידי מזכירות הכנסת שהיא מוסמכת לכך ויש לנו גם שליטה מסוימת עליה. ג. להרחיב את מסגרת הזמן שעומד לרשות המדור הזה.

(השר ז. ארן נכנס)

היו"ר ד. בר-רב-האי: אומר כמה דברים לא כיו"ר הוועדה אלא כאחד מחבריה. אני מוכרח להביע את צערי שכמה חברים הביעו את דעתם והשמיעו דברי ביקורת ועזבו את הישיבה מבלי לשמוע את התשובה.

ויכוח זה שמתנהל כאן הוא טכניין מאד. אני מעריך את חילופי הדברים שהם טענינים מאד. טוב עשה חבר-הכנסת גריוי שניסה לברר את נקודת היסוד של הענין הזה.

כמה מחברי הוועדה חרגו ממסגרת הדיון. חבר-הכנסת רפאל אמר נכון שניתנת הזדמנות לדון בדברים האלה בשעת הדיון בתקציב. חבר-הכנסת נורוק יכול אז לטעון שאפשר להגדיל את הזמן על חשבון המוזיקה.

היו"ר ד. בר-רב-האי: כיצד נתעוררה הנבייה הזאת וכיצד נטפלו לכל העניין הזה? ייתכן שכל העניין הזה לא היה מגיע לדיון כאן אילו לא אותו מקרה שאז הועלתה השאלה, לאחר שכבר דנו בנושא השידורים לפני כשנה וחצי.

עלינו לזכור כי לא אנו שולטים על הזמן שעומד לרשות "קול-ישראל" בשביל המדור "הכנסת וועדותיה".

אשר למדור הזה, נשאלת השאלה: מה הוא יכול לתת ומה הוא צריך לתת? לא פעם נתקלים אנו בשעת הדיונים בכנסת בנסיון, שהיום נעשה כאן על-ידי חבר-הכנסת פרי, להבדיל בין מוסד ממלכתי לבין מוסד ממלתי. זוהי הבדלה מלאכותית, כי אין כל חלוקה כזאת. הממשלה מייצגת את המדינה ואם יש טעם למדור הזה ולשידורים לציבור, המטרה היסודית היא קודם כל בזה שהציבור יידע מה היא עמדת הממשלה. היא האחראית לפעולות. הציבור מתעניין לא דוקא בדעתם של החולקים על דעת הממשלה, אלא בעמדת הממשלה, שהיא מייצגת אותו. מובן, שגם לדעתם של המתנגדים יש ערך מסוים, אבל אם ניקח לדוגמא את הצעות אי-האמון שהיו בשבועיים האחרונים, הרי ברור שהציבור מעוניין לדעת מה עמדת הממשלה בשאלת אלו.

חבר-הכנסת ברמן, אתך איני מוכן להתווכח על דמוקרטיה, אינני חושב שאני חייב להתווכח אתך בשאלה זו.

יש להצטער צער רב על שחבר-הכנסת איכילוב מנימוקים שונים שאינם בוגעים לענין מצא לנכון לעמוד דוקא על זה שלא שודר באומו של חבר-הכנסת וילבר. הייתי מציע לו לעמוד על משטר הדמוקרטיה בשטחים אחרים, ולא דוקא כאן.

השאלה העיקרית היא כיצד משקפים את מה שיש לשקף במסגרת של 30 דגע. הדבר הזה צריך להיות נתון לשיקול דעתם של האחראיים לענין זה. המדינה כולה חיה בתסביכים של קיפוחים. אם נמשיך כך - אינני יודע לאן נגיע; הנה, שמענו כאן מפי חברת-הכנסת אידלסון שאין מבליטים במידה מספקת את דברי החברות. לטענות כאלו אין גבול. מישהו צריך להיות האחראי ולשקול מה נכון ומה לא נכון, ואי-אפשר לשלול זכות זו מן האחראי לכך.

כן אי-אפשר לשלול מן העורך את הזכות לבחור בנואם ראשון, שני או שלישי, כדי להשמיע את באומו. הדבר הזה נתון להערכתו של העורך, איזה נואם ביטא טוב יותר את דעת סיעתו.

תמיד יש טענות על קיפוחים: יש קיפוח פרטי, קיפוח מיני וקיפוח עדתי; קיפוחים וקיפוחים. מישהו עומד בתווך: העורך של המדור והוא צריך לבחור לו את דרכו-הוא. לדעתי הוא צריך לבלוט את דעת הרוב, את דעת הממשלה. הוא צריך גם; במידה יחסית, להביא את הדעות המנוגדות על-ידי מתן ביטוי לבולטות שבהן. כל זה במסגרת הזמן העומד לרשותו.

אם טוענים כאן על קיפוחים כלפי חלק מסוים של הממשלה - השאירו זאת לשרים עצמם; הם נפגשים לפחות פעמיים בשבוע והם יכולים להחליף דעות ולהתלונן בענין זה.

נראה לי שטוב שהחלפנו דעות בענין זה וטוב שהאנשים האחראיים לזה שומעים את הטענות שיש. מכל מקום אינני מקבל את הגישה שמכיון שכולנו משלמי-מסים, הרי לנו הזכות לקבוע מה ישודר. לא כן הוא. (א. ברמן: הציבור ושאי להתנגד להפליית וחרם נגדו). זכותה הגדולה של האופוזיציה, במשטרים כמו אצלנו, לטעון את טענותיה. זכותו של הרוב לשמוע את הטענות האלו ולהמשיך בדרכו.

א. רוזאל-נאור: התצאה ששמענו מפי נציגי "קול ישראל" היתה לכל הדעות, וגם לפי הברותם-הם מצומצמת מאוד. השר בא אלינו רק עכשו ולא שמע את כל הוויכוח שהתנהל קודם. גם אם קיבל את הפרוטוקול אינו יכול לקבל את הרושם המלא של הדברים. אל-כן אני מציע לתת אפשרות לכל אחד לאמר בקיצור את עיקרי הדברים שהשמיע.

המשך הברור בשאלת
השידורים ב"קול ישראל"

ע. איכילוב:

הצעתי דומה לזו של חברת-הכנסת רוזאל-נאור.
רצוי מאד שהשר ישמע את הדברים מפי החברים.
החלפנו דברים בענין זה במשך שתי ישיבות, ואני מציע שכל אחד ימסור את
דבריו בקצרה, בשניים-שלושה משפטים. אם הוסכם שהדבר הזה נוגע לוועדת
הכנסת, צריך לשמוע גם את הטענות שמשמיעים חברי ועדה זו.

איש לא בטפל כאן לשום דבר, אלא הועלתה בעיה.

אני על-כן מציע שהחברים יאמרו בקצרה את דבריהם,

ורק לאחר זאת ישיב השר.

השר ז. ארן:

קראתי את הפרוטוקול. גם אם לא שמעתי את כל
החברים היום, ניתן לי להבין את הדעות השונות
שהושמעו כאן. אולם, אין לי כל התנגדות לכך, אם החברים רוצים לסכם את
דבריהם.

א. פרי:

אני מציע לדחות את הסיכום לישיבה הבאה. בינתיים
יוכל השר לעיין בפרוטוקול. אני מציע שבישיבה
הבאה יעיר השר את הערותיו ואז תנתן אפשרות לחברים להעיר הערות נוספות
בדקות מספר. הסיכום יהיה בישיבה השנייה. אין טעם שכל אחד יחזור על
טענותיו.

היו"ר ד. בר-רב-האי:

אני נוטה להצעה זו מטעם אחר: בסדר-היום של
הוועדה צומד עוד סעיף אחד שעלינו לסיימו היום.

ע. איכילוב:

הודעה אישית: אינני חייב להגן על עצמי בפני
חברת-הכנסת עדה מימון או יו"ר הוועדה ד. בר-רב-האי
ואינני חייב להסביר את החוותי או אי-החוותי עם המפלגה הקומוניסטית. אינני
חייב להתווכח אתם אם אני איש-אמת או אינני איש-אמת. כאשר מדברים על עניני
נוהל בכנסת אין היושר והאמת נמצאים רק במפלגות הגדולות; יש אנשי-אמת-וישר
במפלגות הגדולות ויש כאלה במפלגות הקטנות.

נקודה זו שדיברתי עליה, בשעה שהזכרתי את
נאומי של שר הבטחון שוודר, מבלי ששידרו גם את נאומי של חבר-הכנסת וילנר,
היתה אחת מתוך 7 או 6 נקודות שדיברתי עליהן. דעתי היא שהיה צריך להביא
כמה מן הדברים שאמר חבר-הכנסת וילנר, כדי שהציבור יידע מה באו לסתור
דבריו של השר. מי שהבין את דברי אחרת - לא הבינם.

ה ו ח ל ט

להמשיך בבירור בשאלת השידורים
על הכנסת ב"קול ישראל" בישיבה
הבאה.

ג. ערעורה של סיעת מק"י על החלטת היו"ר הזמנים בענין הצעתה הדחופה לסדר-היום בקשר להסכם בין תורכיה ועירק:

מ. וילנר:
לאחר פגישתו של ראש ממשלת תורכיה עם ראש ממשלת עירק, בענין הסכם בין שתי מדינות אלו, הגשנו הצעה לסדר-היום ואנו רואים אותה כדחופה. אילו היה זה רק ענין של הסכם בין שתי הארצות, היינו מעלים הצעה זו בסדר-היום בדרך הרגילה. אבל אנו חוששים שעלולם לצמוח מדבר זה תוצאות חמורות בשביל מדינת ישראל.

בינתיים נתפרסמו ידיעות שציר ישראל באנקרה, מר טוריס פיסר, הביע בפומבי דעה שישראל אינה מתנגדת להסכם זה. אחר-כך באה הכחשה של משרד החוץ, אך גם הכחשה זו לא היתה מפורשת ולא משתמע ממנה שאכן מתנגדת ישראל להסכם זה.

אני מערער על החלטת הנשיאות כי אנו רוצים להעלות את הענין הזה באופן דחוף בכנסת. בדיונים שנתקיימו על מדיניות החוץ לא הועלתה כלל שאלה זו. זה ענין דחוף וחשוב.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת:

איננו מדברים כרגע על השאלה אם אמנם הנושא הזה הוא חשוב או לא. ייתכן מאד שיש לענין זה חשיבות ממדרגה ראשונה. אבל יש להבדיל בין העלאת השאלה באופן רגיל, בדרך של הצעות לסדר-היום ובין העלתו באופן דחוף. הנשיאות לא ראתה מקום לדחיפות הפעם.

עלי גם לציין שכל הידיעות שעליהן מתבססת סיעת מק"י אינן ברורות לגמרי. לא ידוע מה אמר הציר באנקרה, לא ברור מה עמדת הממשלה בענין זה, נראה לנו שיש עוד לחקור את הדבר, שנמצא עדיין בשלב של התחלה, בטרם יעמידוהו באופן דחוף על סדר-היום.

בהזדמנות זו ברצוני להעיר הערה שחברי-הכנסת צריכים לדעת אותה ולשנן אותה לעצמם: במקרים כגון זה המובא עתה בפניכם, ניתנת האפשרות לחברי-הכנסת לפנות בשאלתה דחופה לשר ולקבל ממנו פרטים על השאלה המעניינת אותם. ייתכן שלאחר קבלת התשובה לשאלתה לא ירצו הם לעלות את השאלה לסדר-היום. יש נושאים שהם צריכים לשמש תחילה נושא לשאלתה, ורק אחר-כך אם אין התשובה מספקת, הופכים הם לנושאים להצעות לסדר-היום.

מלבד זאת קיימת תמיד האפשרות להציג שאלה מעין זו בוועדת-החוץ והבטחון של הכנסת.

א. פרי:
האם לאור הנימוקים שהשמיע כאן חבר-הכנסת וילנר, אין הנשיאות נכונה לדון מחדש בשאלה זו?

היו"ר ד. בר-רב-האי:
שאלתי היא בכיוון ההפוך: האם אין חבר-הכנסת וילנר מוכן לוותר על הדחיפות ולהסכים להעמדת השאלה בסדר הרגיל ביום הרביעי המיועד להצעות לסדר-היום?

מ. וילנר:
מדובר כאן על נוהל והועלתה כאן בעיה של שאילתות.

היו"ר ד. בר-רב-האי:
זה אינו נוגע לענין.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת:
אט חבר-הכנסת מגיש שאילתה ומפנה את תשומת לבו של הנשיאות שהוא מבקש תשובה דחופה, מודיעים לשר על כך.

מ. וילנר:
אם זו הבטחה - זה נוגע לענין. אם אני מגיש שאילתה וצריך לחכות חודש לתשובה, המצב הוא שונה.

י. קליבנוב - סגן יו"ר הכנסת:
אם חבר-הכנסת מגיש שאילתה דחופה והדבר נראה סביר לנשיאות, מוסרים על-כך לשר.

ה ר ח ל ט

לדחות את הערעור של סיעת מק"י